אשר אנכי מצוך. למי כדקתני ממרת הוה ליה למכתב אסר ניתיך למען ימשמע מפיהו מכאן ואילך ומ"מ אלמעיך האלה למי לאו הכי הוה ליה למימרא לקמן מפרשה שנייה נכללו: **אמר רבא הלכה כרבי מאיר.** והכי הלכתא דקיי"ל כרבה דהוה בתרלה: **על לבבך בעמידה.** דיהושלמי מפרש לאו למי היה יושב עומד גלוי לפני שהיה מהלך עומד מע"ג דצ"ע דמי כל אדם קורא כדרכו מ"מ מלוה מן המובחר לעמוד כשהוא מהלך לפני שהיו מיושב כל כך ואינו יכול לכוין כשהוא מהלך כאחר היה עומד וכן הלכה דמהלך בדרך מלוה לעמוד בפסוק ז' ובענין כוונה בפסוק ראשון לגד וכן מיתא בתגומותא[ה] רב יהודה בשם שמואל אמר אלמלא שאין מלכות שמים כשהוא מהלך אלך יעמוד ויקרא וכשיגיע לוואהבת יכ לדרכו: **שואל מפני היראה** וכו'. ר"מ ור' יהודה הלכה כרבי יהודה למר אפילו בשמע מפיו מפני הכבוד ז"ל קורא שמותר לענות אחר קדיש וקדושה בשמע ק"ש לתין לך מפני הכבוד גדול מזה אבל בשמע ר"מ אסור[ו] דשמע[ז] לקמן בפ' אין עומדין (ד' לח.)[ח] דבין גאולה לתפלה אין לענות וכ"ש בתפלה עלמה ומי שמתפלל לבדו וכ"ל מגיע למודים ילחה למודים אבל לא למר מודים דרבנן ודוקא שהיה בשמע הברכה אבל בשאר ברכות לענות אחר הברכה לא דגרלה לכורע בשביל הברכה ולמרינן (לקמן ד' לב.) לתין לכרוע בכל ברכות אלא באותן שתקנו חכמים ור"מ היה רגיל שהיה ממתין בעומדה פלא כדי לענות קדיש וקדושה עם הצבור והי' סובר אפי' שהה כדי לגמור את הכל אינו חוזר לרלש:

ימים

תורה כתיב וה"ק רחמנא אגמירו בנייכו תורה כי היכי דליגרסו בהו: ת"ר

[3]שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד [ב]עד כאן צריכה כוונת הלב דברי ר"מ אמר רבא הלכה כר"מ תניא סומכוס אומר [ג]כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו אמר רב אחא בר יעקב ובדלי"ת אמר רב אשי [ד]ובלבד שלא יחטוף בחי"ת ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' [חייא בר אבא] חזייה דהוה מאריך טובא א"ל [ה]כיון דאמליכיתיה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים תו לא צריכית: אמר רב נתן בר מר עוקבא אמר רב יהודה על לבבך בעמידה על לבבך סלקא דעתך אלא אימא [ו]עד על לבבך בעמידה מכאן ואילך לא ורבי יוחנן אמר כל הפרשה כולה בעמידה ואזדא ר' יוחנן לטעמיה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' אחא שאמר משום ר' יהודה: ת"ר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד [ז]זו ק"ש של ר' יהודה הנשיא א"ל רב לר' חייא לא חזינא ליה לרבי דמקבל עליה מלכות שמים אמר ליה [ח]בר פחתי [ט]בשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים חוזר וגומרה או אינו חוזר וגומרה בר קפרא אומר אינו חוזר וגומרה רבי שמעון ברבי אומר חוזר וגומרה א"ל בר קפרא לר"ש ברבי בשלמא לדידי דאמינא אינו חוזר וגומרה היינו דמהדר רבי אשמעתא דאית בה יציאת מצרים אלא לדידך דאמרת חוזר וגומרה למה ליה לאהדורי כדי להזכיר יציאת מצרים בזמנה אמר ר' אילא בריה דרב שמואל בר מרתא משמיה דרב אמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונאנם בשינה יצא אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה [י]בפסוקא קמא צערן טפי לא תצערן אמר רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה אבוך היכי הוה עביד אמר ליה בפסוקא קמא הוה קא מצער נפשיה טפי לא הוה מצער נפשיה אמר [כ]רב יוסף [ל]פרקדן לא יקרא קריאת שמע מקרא הוא דלא ליקרי הא מיגנא שפיר דמי והא רבי יהושע בן לוי [מ]לייט אמאן דגני אפרקיד אמרי [נ]מיגנא כי מצלי שפיר דמי מקרא אע"ג דמצלי נמי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה: ובפרקים שואל וכו': משיב מחמת מאי אילימא מפני הכבוד השתא משאל שאיל אהדורי מבעיא אלא שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם אימא סיפא ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב משיב מחמת מאי אילימא מפני היראה השתא משאל שאיל אהדורי מבעיא אלא מפני הכבוד היינו דר"י דתנן ר"י אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם חסורי מחסרא והכי קתני בפרקים שואל מפני הכבוד ואין צריך לומר שהוא משיב ובאמצע שואל מפני היראה ואין צריך לומר שהוא משיב דברי ר"מ רבי יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים

ויקבל עליו עול מלכות שמים ואחר כך (יחזור) [יחזור] לדרך. אבל האומר שאם היה יושב עומד טעות הוא בידו. **בשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים.** רבי בעת שהיה מעביר ידיו על פניו ורחצם במים היה אומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ומקבל מלכות שמים עליו. והא דאמר חוזר וגומרה אפרשת ויאמר קאי, דפריש בירושלמי כד תחמיניה לרבי יהיב ידוי על אפוי ההיא שעתא מקבל מלכות שמים, א"ל ואין צריך להזכיר יצ"מ כו' ואע"ג דאמר ר' שמעון חוזר וגומרה הוה מהדר אשמעתא דאית בה יציאת מצרים כדי להזכיר יצ"מ בזמנה. **אמר רב יוסף פרקדן לא יקרא ק"ש.** פרקדן, רבותי' הגאונים פירשו השוכב על שדרו ופניו למעלה. וי"א הישן על פניו משום דאתי לאחמומי ודייק פרקדן אפוי בקידה. ומראין הדברים האמורים בנדה שהוא כן, פרקדן אפי' למגני הכי אסור וכ"כ לק"ש. מיהו אם שוכב מוטה מצד כסליו שפיר דמי למגני אבל לק"ש אפי' מוטה לא. ואם הוא בעל בשר כגון ר' יוחנן ואז מצלי וקרי שפיר דמי.

א [ממי' פ"ד מהל' תפילין הלכה ג טוש"ע או"ח סימן נה סעיף ג]:

ז ב ממי' פ"ב מהלכות ק"ש הל' ג קמב עמיון יח טוש"ע או"ח סימן ם סעיף ה ועוש"ע או"ח סי' סג סעיף ד:

ח ג ד ה ממי' שם הלכה ט קמב שם טור ושו"ע או"ח סי' סם סעיף ו ח:

ט ו ממי' שם הלכה ג קמב שם טוש"ע או"ח סימן סג סעיף ג:

י ז טוש"ע או"ח סימן סם סעיף ה:

יא ח ממי' שם קמב שם טוש"ע או"ח סי' סג סעיף ה:

יב ט ממי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ג:

י [ממי' פ"ד מהל' דעות הלכה ה ופכ"ת מהל' מיסורי נפש הלכה יט טוש"ע או"ח סי' כג סעיף ג]:

תורה אור השלם

1. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: דברים ו ו
2. וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: דברים יא יח
3. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: דברים ו ד

רבינו חננאל

ר' אחא משום ר' יהודה אומר כיון שכוון לבו בפרק ראשון שוב אינו צריך. ומקשינן בגמ' דבני מערבא מה בין פרק ראשון לפרק שני הלא כל מה שכתוב בזה כתוב בזה, אי הכי לא יקרא אלא אחד, א(ו)מר ר' (אלא) [ע]לא] פרק ראשון אמור בלשון יחיד [ופרק] שני בלשון רבים לצבור, הראשון לתלמוד והשני למעשה. תני ושנתנם עד כאן לכוונה מכאן ואילך לשינון. ת"ר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד עד כאן צריכה כוונת הלב דברי ר"מ אמר רבא הלכה כר"מ. אע"ג דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כדבי עקיבא דכל הפרשה כולה צריכה כוונה, ואמר (רבא) [רבב"ח] א"ר יוחנן הלכה כר' אחא שאמר משום ר' יהודה שצריך לכוין בפרק ראשון דהיינו כל פרשה שמע, אעפ"כ אנו כרבא ק"ל דבתראה הוא. ותו מעשה רב, דהא רב נחמן ורב יוסף עבדו עובדא דלא הוה מצערי נפשייהו אלא בשמע בלבד. ואמר רב יהודה אמר שמואל נמי שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד זו היא ק"ש של רבי יהודה הנשיא, וגם אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב, אמר שמע ישראל ה' אלקינו ונאנס בשינה יצא. **אמר רב אחא בר יעקב ובדלי"ת.** אם יקראנה צריך להאריך בלבד בדלי"ת כשיעור שתמליכהו בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם ובלבד שלא יחטוף בחי"ת. **אלא אימא עד על לבבך בעמידה מכאן ואילך לא.** ופירשו בתלמוד ארץ ישראל צריך לקבל מלכות שמים מעומד (מיהו) [מה] אם היה יושב עומד, לא אלא אם היה מהלך עומד. כלומר, אם היה מהלך והגיע זמן ק"ש לא יקרא כשהוא מהלך אלא יעמוד ויכוין את לבו כהוגן

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה עד כאן וכו' ומיהו הכ"ל בת"ח עד כאן ומיהו הכ"ל בת"ח ע"כ עד כאן ומפקת:
(ו) תוס' ד"ה שואל מפני הילמה וכו' בגמרא י"ח לקמן דמשמע. נ"ב וכן משמע בפ' שמע סימן ד:

גליון הש"ס

גמ' זו ק"ש של ריה"ג. עי' כה"י בפרקין יפ. ד"ס מתני' שאומנין:
תוס' ד"ה שואל כו' דמשמע כה'. ע' תוספות בפר' שמע סימן ד:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ובלבד כו' בחטוף (בלמ) מז"מ:

לעזי רש"י

ברדו"ן. החלק הבשרני (של הזרוע).

מוסף רש"י

שהוא שימה כנגד הלב. קיבוצה כנגד הלב הוא (מנחות נ:). **כיון דאמליכתיה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים.** להלמינו כל הלולים, על שם (מלאכי ג יא) כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים, ובלרבע רוחות המתוה לייחדו כהלן על שם (דברים לג כז) ומתחת זרועות עולם, ובלרבע רוחות הלרקיעים ליידע ולהודיע שאין כהלן אלא ה' בשמים ובארץ כדכתיב (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. ג"כ וכן משמע בפ' שמתו דף כ"ג ע"ב:

רב ניסים גאון

ההוא מיבעי לי לכדר' יצחק שתהא שימה כנגד הלב. אתפילין של יד קאי ועיקרה בסס' דמנחות (דף לז) בפר' הקומץ את המנחה: **שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה.** איתיה לפירושיה בבבא מלילעא בפ' השוכר את הפועלין (דף פד) אמר (רבא) [רב פפא] אבריה דר' יוחנן בת ה' קבין ואמרי לה בת ג' קבין: